

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

ENERGIE

Politiek die nadelen van duurzame energie niet durft te accepteren, kan klimaatdoel op haar buik schrijven

↓
Remco de Boer is onderzoeker en publicist op het gebied van de energietransitie. Reageer via expert@fd.nl.

Hoewel de vergunning en subsidie al rond waren, zette energiebedrijf Vattenfall vorige week de geplande biomassacentrale in Diemen tóch in de ijskast. Omwonenden, milieuorganisaties en de gemeente zijn fel tegen de centrale. Ook in de Tweede Kamer is er nauwelijks steun.

Begin juni gaven regeringspartijen D66 en ChristenUnie het beslissende zetje. Terwijl houtige biomassa voor energiegebruik onderdeel van het kabinetsbeleid is, keerden de twee partijen zich er in een persbericht tegen. Oftewel, via de media voerden ze actie tegen beleid waar ze in de Tweede Kamer als lid van de coalitie voor waren.

Inmiddels willen ook de coalitiepartijen VVD en CDA een 'voortvarend afbouwpad'. Hoe dat pad precies gaat lopen, is niet meer zo relevant: geen enkel bedrijf zal nog plannen voor een centrale durven maken. Exit houtige

biomassa voor energiegebruik dus.

'Wij zijn geen biomassabedrijf', zei Martijn Hagens, ceo van Vattenfall Nederland, in een interview dat ik met hem had voor Studio Energie en waarin hij het Diemenbesluit bekendmaakte. Volgens Hagens was het vooral de politiek die biomassa wilde als alternatief voor aardgas en het daarom stimuleerde. Dat klopt. Kijk in het Klimaatakkoord. Nog maar een jaar geleden werd deze marsroute naar het ambitieuze doel van 49% CO₂-reductie in 2030 gepresenteerd. Weliswaar was er lang over gepoldeerd, maar uiteindelijk hakten de fractievoorzitters van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie de knopen door. Biomassa kreeg een grote rol, ook voor energiegebruik.

TIJDELIJKE OPLOSSING

Wie het akkoord leest, ziet een uitgebreid pakket afspraken dat ervoor moet zorgen dat biomassa daadwerkelijk duurzaam en hernieuwbaar is. Precies wat de vier partijen wilden. Sowieso was houtige biomassa bedoeld als tijdelijke oplossing, niet als permanente. Toch keren de vier zich er nu tegen.

Nieuw is dit fenomeen niet. Aan alle alternatieven voor fossiele energie zitten ook nadelen en risico's. Zodra die in de schijnwerpers komen te staan, en er dus verzet tegen komt, krijgt de politiek slappe knieën. Dat gebeurt zowel in gemeenten als in provincies en in Den Haag. Het Energieakkoord, de voorloper van het Klimaatakkoord, was in 2013 nog niet klaar of het politieke verzet tegen windturbines op land intensiverde. Inmiddels liggen ook zonneweides onder vuur. Provinciale Staten van Noord-Brabant wil een tijdelijke stop, bleek vorige maand. Friesland heeft zo'n stop al.

Zodra er massaal naar aardwarmte gaat worden geboord, wat het plan is, zal ook daartegen verzet zijn. In de Tweede Kamer liggen alle ingrediënten voor een stevig 'nee' al klaar. Ook aan de winning van aardwarmte zitten risico's, zoals het Staatstoezicht op de Mijnen in 2017 in een zeer kritisch rapport liet zien. Zelf nam de Kamer vorig jaar unaniem een motie aan die moet voorkomen dat aardwarmte rond drinkwatergebieden gaat worden gewonnen, vanwege de risico's.

Veel partijen, waaronder D66 en ChristenUnie, zijn fan van aquathermie, maar ook dat is niet louter hosanna. Temperatuurverschillen zorgen dat natuurlijke processen in oppervlaktewater anders gaan verlopen. 'De nadelen kunnen wel eens snel groter blijken dan de voordelen', zei Piet Verdonchot, hoogleraar aquatische ecologie (WUR) onlangs in het FD. Sluit je ogen en je ziet parlementariërs al bijna naar de interruptiemicrofoon rennen.

GELOOFWAARDIGHEID

En CCS, de afvang en opslag van CO₂? Dat is volgens de coalitie essentieel voor het behalen van het 49%-doel. Net als over biomassa zijn er afspraken over gemaakt in het Klimaatakkoord. Toch is de ChristenUnie tegen.

Sterker nog, de partij was bij de verkiezingen van 2017 al tegen, wat de partij er niet van weerhield een grote hoeveelheid CCS op te nemen in het eigen plan om 55% CO₂-reductie te halen. Dat bleek na onderzoek door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Hoe ongeloofwaardig kun je als politieke partij zijn.

Intussen tellen de opties waar een politieke meerderheid wél voor is, niet op tot wat nodig is om de klimaatdoel-

len te halen die de meerderheid zegt te willen halen. Vergeet niet dat die meerderheid ook tegen kernenergie is.

Wie klimaatopties afwijst, moet met alternatieve dekking komen, schreef Olof van der Gaag, directeur van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE), zaterdag in het FD. Een terecht pleidooi. Maar partijen gaan dat pas doen als ze publiekelijk op hun gedrag worden aangesproken. Laat het PBL de sommetjes maar maken: u wilt geen houtige biomassa? Geen CCS? Geen zonneweides? Dan komt u zoveel procent tekort voor de 49% die u zegt te willen halen.

MUITERIJ

Voor de transitie is consistent, langjarig beleid nodig, zegt de Tweede Kamer al jaren. Maar de Kamer is daarvoor zelf de grootste sta-in-de-weg. De inkt van afspraken is vaak nog niet droog of de muiterij begint al. Bedrijven hebben intussen geen idee meer waar ze aan toe zijn. Hun investeringshorizon is twintig jaar en verder. Maar wat de politiek vandaag trots presenteert, kan morgen bij het grofvuil staan.

Uiteraard moet er ruimte zijn voor voortschrijdend inzicht, voor bijsturing. Maar dat is iets anders dan uiterst ambitieuze doelen propageren, en vervolgens weigeren verantwoordelijkheid te nemen voor de nadelen van de energiebronnen die je nodig hebt om die doelen te halen.

Zolang politieke partijen niet accepteren dat de energietransitie een transitie is, oftewel een overgang waarin je alternatieven voor fossiele energie nodig zult hebben die niet perfect zijn, kan Nederland het halen van de energie- en klimaatdoelen wel op z'n buik schrijven.

Voor energietransitie is consistent beleid nodig, maar de Kamer is zelf de grote sta in de weg